

Egy erdő emléke

Szöveg: Gyórfy Ákos

Tizenkét éve élünk egy erdőben. Pontosabban egy hajdani erdőben. Vagy talán még pontosabb úgy, ha azt mondom: egy erdő emlékében. A Kismaros fölötti dombokat valamikor kiterjedt erdők borították. Leginkább csertölgyek, kocsánytalan tölgyek és gyertyánok, az északra néző, hűvösebb oldalakon bükkösök. Elszórtan, magányosan hegyi juharok, vadcseresznyék, hársfák. Ebből a hajdani, összefüggő vadonból mára csak foltok maradtak. A házunk a hajdani erdőben áll. A kertben három csertölgy, a legnagyobb legalább húsz méter magas. Hetvennyolcvan éves lehet. Volt még egy negyedik, dupla törzsű csertölgy is a kert alsó, meredek részén, de néhány évvel ezelőtt egy májusi vad vihar után kidőlt. Először nem vettem észre. Ma sem értem, miért. Nem voltam otthon, amikor kidőlt. Hazaértem, tettem-vettem, leültem a számítógép elé, és kinéztem az ablakon. Túl nagy volt az ég, túl sok volt a fény a kertben. Megszoktam, hogy miután belombosodnak a fák a kertben és a kert környékén, állandósul a félhomály. Egy halványan derengő, zöld búra borul ránk májustól októberig. Mintha víz alatt élnénk, egy másik időben. Ezt a másféle időt én már korábbról, a gyerekkoromból ismertem, de a feleségemnek évek kellettek ahhoz, hogy megszokja ezt a növényi derengést, a nagy fák néma közelségét. Mintha kiszakítanák az embert az odalenti világból. Aki urbánus környezetben töltötte élete nagy részét, eleinte úgy érezheti, lassan megfullad a sűrű lombok alatt. Itt fogok elenyészni a nagy csendben, végleg kizártam magam abból, amit mások életnek neveznek. Vannak, akik soha nem tudnak hozzászokni, és vannak, akiknek előbb vagy utóbb sikerül.

Volt egy égdarab a kert fölött, amit addig soha nem láttam. Hogy került oda, hol volt eddig? Akkor fogtam fel, hogy hiányzik egy fa a kertből, terebélyes koronája helyén most lassan sodródó báránnyelűket láttam. Lerohantam a kertbe, és

vége felfogtam, hogy a dupla törzsű cserfa kidőlt, jó darabon kidöntve a kerítést. Akkoriban még nem volt láncfűrészem, egy ismerős segített felválni a törzset. Amikor közvetlenül a gyökérzete fölött belevágott, a víz szinte szökőkútként tört fel belőle. Egy ekkora fa ilyenkor, májusban megdöbbentő mennyiségű vizet képes felszívni a talajból. Mintha a szemünk előtt vérzett volna el. Legalább két hónapig fűtöttem vele azon a télen. A cserfa jellegzetes, nyers, savanykás illata sokáig ott maradt a kertben. Hajnalonta volt a legerősebb az illat, az egész ház tele volt vele. A mellette álló, jóval kisebb fa azóta igyekszik elfoglalni a kidőlt cser helyét. Lombja lassan kitölti az űrt. Szemmel alig követhető folyamat. Leginkább fotókon látom, mennyit nőtt azóta. A szabadon maradt égdarab azóta sem tűnt el teljesen, noha évről évre kisebb. Valószínűleg az idei nyár volt az utolsó, amikor még láttam, mert lassan újra összeérnek a lombok, és ismét ránk borul a halványzöld derengés.

Amikor ideköltöztünk, eleinte csak pusztítottam. Teret akartam, tágasságot, fényt. Ma sem bocsátom meg magamnak, hogy a kert aljában álló mezei juhart kivágtam. Ahogy azt sem, hogy a kerítés melletti magas vadcseresznye oldalágát brutálisan lefűrészelttem. Mentségemre csak azt hozhatom fel, hogy a feleségem izolációs szorongását akartam oldani ezzel. Hogy ne boruljon rá minden irányból a fák sötét árnyéka. Sok év eltelt azóta, és most már hagyok mindent nőni a maga ritmusában. A földre hulló temérdek makkból csemeték százai bújnak elő. Hadd bújjanak. A madáretetőbe kirakott diók közül némelyiket elfelejtették elvinni a mókusok, belőlük is diófák sarjadtak ki. Ültettem két kocsánytalan tölgyet és egy gyertyánt. Az Alacsony-Tátrából hoztam két kis lucfenyőt. Valószínűleg nem érem meg, mire nagy fák lesznek. Ahogy az egyelőre még alig egy méter magas gyertyán árnyékában sem időzhetek már. A fák lassan nőnek. Nagyon lassan, nem emberi

ILLUSZTRÁCIÓ: MESZLENY ANNA

léptékek szerint. És az sem biztos, hogy életben maradnak. Az egyre melegebb nyarak, a szárazságok, a hóhullámok könnyen kivégezhetik őket. Egy bükköt azért még szeretnék, de valószínűleg elkéstem már vele. A bükkhöz valamiért mindig is vonzódtam, szerelmese vagyok a bükknek. Talán azért, mert a bükkhöz mindig a legmélyebb csend élménye társult bennem. A Magas-Börzsöny bükkösei a táj legelhagyottabb zugai, a legnehezebben megközelíthető erdők. Legalábbis korábban így volt, ma már kevésbé. A hozzáértők szerint a bükk az elsők között tűnik el majd innen. Az éghajlatváltozás néhány évtizeden belül felszámolja a hegyvidéki bükkerdőket, amelyek

átadják majd a helyüket a ma még az alacsonyabb régiókat uraló tölgyeseknek. A Kárpátok fájó hiányát a bükkösök enyhítik valamelyest. Ezek az erdők a távoli havasok atmoszféráját idézik meg, némelyik magaslatról tiszta időben látni is lehet a hajdani Felső-Magyarország sziklás, hófoltos vonulatait.

Az egyik elhagyatott, hegyi utcában, egy dűledező ház mellett áll egy óriási bükkfa, alatta betonból készült asztal, amelyre csempékből sakktáblát rakott ki megálmódója. De évtizedek óta nem sakkozott senki a fa alatt, a ház lassan összedől, a tetőn egyre több lyuk tátong, a betört ablakokon bever a hó és az eső. A sakktáblát ősszel bükkmakk borítja, folyton változó elrendezésben. Mintha egy végeláthatatlan játszma folyna láthatatlan játékosok között, akik olykor dühükben lesöprik az asztalt, hogy aztán megint újrakezdzék a partit.

Egy erdő emlékében élünk. Ahogy telnek az évek, egyre erősebb bennem az érzés, hogy semmi mást nem szeretnék már igazán, csak azt, hogy ez a ránk bízott földdarab legalább nyomokban emlékeztessen hajdani önmagára. Boruljanak fölénk a fák, takarják el mindazt, amit egyre kevésbé szeretnék látni. Nem visszaszorítani a természetet, nem szabályozni, nem dirigálni, nem uralkodni. Lepjen el mindent a borostyán, a vadszóló, a csipkebokor. Legfeljebb egy ösvényt hagyok, hogy lejuthassak a kerti asztalig. Ennél a kerti asztalnál írok majd egyszer egy regényt, legalábbis így tervezem. A regényíró asztal, így hívom magamban. De egyelőre csak a cinkék és a csuszkák üldögélnek rajta, beborítják a lehullott levelek. Most is íródik rajta egy regény, a kert csendes története. És talán soha nem ülök oda regényt írni, csak távolról figyelem, ahogy egy befejezhetetlen történet fejezeteit radírozza folyton egy fényektől átjárt, hatalmas kéz. ■

The background features a dark brown wall with intricate, light-colored wall decorations. At the top and bottom center, there are large, symmetrical, ornate designs with a lattice pattern and floral motifs. On the right side, a portion of a chandelier with several glass flowers and circular pendants is visible. A thin vertical line runs down the left side of the page, passing through the text.

AFALAK EREJE

Fotó: Folcházi Árpád

